

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Tallinna Halduskohus
talhk.info@kohus.ee
Pärnu mnt 7
15082, Tallinn

Meie 26.03.2025

nr 7-1/2719

COM/2025/101

Austatud kohtud!

11. märtsil 2025. a avaldas Euroopa Komisjon ettepaneku Tagasisaatmise määruse kehtestamiseks <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=COM:2025:0101:FIN>

Mitmed eelnõuga tehtavad muudatused on tihedalt seotud rände- ja varjupaigapaketi õigusaktidega ning omavad olulist mõju ka kohtutele.

Vabariigi Valitsuse seisukohtade ettevalmistamiseks palun andke **hiljemalt 07.04.2025 otse Siseministeeriumile** (ele.russak@siseministeerium.ee) teada oma seisukohad määruse eelnõust.

Määrusega luuakse ühtne Euroopa tagasisaatmise süsteem, mis sisaldab ühiseid menetlusi tagasisaatmisotsuste väljastamiseks ja Euroopa tagasisaatmiskorraldust, mille annavad välja liikmesriigid. **Liikmesriigid saavad tunnustada ja täita teise liikmesriigi tehtud tagasisaatmisotsust, ilma et oleks vaja alustada uut menetlust.** 2027. aastal vaatab komisjon, kas liikmesriigid on kehtestanud korra Euroopa tagasisaatmiskorralduste menetlemiseks ning võtab vastu rakendusotsuse, millega muudetakse teise liikmesriigi tehtud tagasisaatmisotsuse tunnustamine ja täitmine kohustuslikuks.

Kehtestatakse **selged eeskirjad sunniviisilise tagasisaatmise kohta, soodustades samal ajal vabatahtlikku tagasipöördumist.** Inimene saadetakse sunniviisiliselt tagasi, kui Euroopa Liidus ebaseaduslikult viibija ei tee koostööd, põgeneb teise liikmesriiki, ei lahku Euroopa Liidust ettenähtud tähtajaks vabatahtlikult või kujutab endast julgeolekuohtu.

Tagasipöördujatel on kohustus teha riiklike ametiasutustega koostööd kogu tagasisaatmisemenetluse jooksul. Koostööst keeldumise korral võidakse vähendada hüvitisi või konfiskeerida reisidokumendid. Kogu tagasisaatmisprotsessi vältel tuleb järgida põhi- ja inimõigusi.

Kuritarvituste piiramiseks ja põgenemise vältimiseks kehtestatakse rangemad eeskirjad. Liikmesriigid saavad tõhusamad hoovad tagasipöördujate asukoha kindlakstegemiseks, sealhulgas võimaluse nõuda rahalist tagatist ja korrapärast aruandmist või kehtestada nõue elada riiklike ametiasutuste määratud kohas.

Uutes eeskirjades **on sätestatud kinnipidamistingimused põgenemisohu korral ja kinnipidamise alternatiivid.** Inimest võib kinni pidada kuni 24 kuud võrreldes praeguse 18 kuuga. Julgeolekuohtu kujutavate inimeste suhtes kohaldatakse erieeskirju, näiteks kohustuslikku sunniviisilist tagasisaatmist ja pikemaajalisi sisenemiskeelde. Kohtu korraldusel võib sellist inimest kinni pidada kauem kui 24 kuud.

Et tagasisaatmisotsuse ja tegeliku tagasisaatmise vahe ei oleks liiga pikk, **kehtestatakse ühine menetlus, millega tagatakse, et tagasisaatmisotsusele järgneb tagasivõtutaotlus.** Samuti võimaldavad uued eeskirjad **edastada tagasivõtmisega seoses andmeid kolmandatele riikidele.**

Veel luuakse uue süsteemiga **tagasisaatmiskeskused.** Ettepanek sisaldab õiguslikku võimalust saata Euroopa Liidus ebaseaduslikult viibivad ja lõpliku tagasisaatmisotsuse saanud inimesed kahepoolset või Euroopa Liidu tasandil sõlmitud kokkuleppe alusel tagasi kolmandasse riiki. Sellise kokkuleppe võib sõlmida kolmanda riigiga, kes järgib rahvusvahelisi inimõiguste standardeid ja põhimõtteid kooskõlas rahvusvahelise õigusega, sealhulgas tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet. Alaealiste lastega perede ja saatjata alaealiste suhtes seda ei kohaldata.

Tagasisaatmise määruse eelnõus on mitmeid sätteid, mis puudutavad konkreetset kohtuid ja kohtumenetlusi. Juhime kohtute tähelepanu järgnevatele:

Artikkel 16: Julgeolekuriski kujutavate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmine

Artikkel 25: Õigusabi ja esindamine

Artikkel 26: Õigus tõhusale õiguskaitsevahendile

Artikkel 27: Kaebus pädevale kohtuasutusele

Artikkel 28: Suspensiivne mõju otsuse täitmise peatamiseks

Artikkel 29: Kinnipidamise alused

Artikkel 30: Põgenemisoht

Artikkel 31: Kinnipidamise alternatiivid

Artikkel 33: Kinnipidamismääruste läbivaatamine

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Karl-Erik Ansmann
nõunik

Lisaadressaadid:
Tartu Halduskohus
Harju Maakohus Tallinna kohtumaja
Viru Maakohus
Tartu Maakohus
Pärnu Maakohus
Riigikohus

Lisad:
1. määruse eelnõu
2. määruse eelnõu lisa

Teadmiseks:
Ele Russak

Karl-Erik Ansmann 58877900
Karl-Erik.Ansmann@justdigi.ee